

Novine u jurisprudenciji Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Pripremila: Sevima Sali-Terzić, Ustavni sud BiH

Uvod

U 2014. godini pred Ustavni sud Bosne i Hercegovine (Ustavni sud) postavila su se neka značajna, nova pitanja o kojima ranije nije imao priliku zauzeti stav, ali ponavljala su se i neka pitanja o kojima je sud ranije odlučivao a koja su, zbog važnosti, tražila da stavovi Ustavnog suda po tim pitanjima budu reafirmisani, naročito zato što je primijećeno da se u praksi i dalje javljaju ista ili slična kršenja. Ustavni sud je prvi put razmatrao slučaj u kojem se Udruženje Q, koje okuplja *LGBTIQ* osobe, žalilo na kršenje više prava, uključujući i pitanje slobode okupljanja i provođenja djelotvorne istrage u slučajevima nasilja protiv članova tog udruženja. Imajući u vidu značaj pitanja autonomije vjerske zajednice u odnosu na pitanje priznavanja stručne spreme zaposlenom u toj zajednici, izabrana je i jedna odluka o dopustivosti kako bi se pokazao stav Ustavnog suda po ovom pitanju. Što se tiče odluka kojima se reafirmišu ranije zauzeti stavovi Ustavnog suda, one se uglavnom tiču prava iz člana 5 Evropske konvencije, naročito prava optuženog na uvid u dokaze prije ročišta za određivanje pritvora i postojanja posebnih pritvorskih razloga, te prava iz člana 6 Evropske konvencije u odnosu na zakonitost dokaza. Iako je Ustavni sud ranije već odlučivao o tim pitanjima, u apelacijama se i dalje pojavljuju ista pitanja i često se utvrđuje kršenje prava. Zbog toga su ovi stavovi Ustavnog suda, iako nisu novi, veoma važni za daljnju sudsku praksu i primjenu zakona.

U ovom periodu doneseno je i više odluka u predmetima koji su pokretali pitanje primjene blažeg zakona u postupcima zbog ratnih zločina, o čemu je Ustavni sud također ranije odlučivao. Međutim, odlukama donesenim 2014. godine Ustavni sud je, slijedom odluke Evropskog suda za ljudska prava (Evropski sud) *Maktouf i Damjanović protiv BiH*, izmijenio svoju raniju praksu u odnosu na ovo pitanje, pa je i jedna od tih odluka našla mjesto u izboru za ovo prvo izdanje *Pravne hronike*.

Za prikaz najvažnijih stavova Ustavnog suda u 2014. godini izabrane su sljedeće odluke: AP 1560/14 i AP 1971/11 (član 5 Evropske konvencije), AP 839/12, AP 1655/11, AP 2062/11 i AP 3364/10 (član 6 Evropske konvencije), AP 556/12 (član 7 Evropske konvencije) i AP 1020/11 (član 11 Evropske konvencije).

(Sve odluke USBiH dostupne su na: <http://www.ccbh.ba/bos/odluke/>)

Član 5 Evropske konvencije

1. AP 1560/14 – pritvor, uvid u dokaze, nema kršenja

Činjenice i apelacioni navodi

Apelacija je podnesena protiv rješenja Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH) kojim je apelantu određen pritvor zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio krivično djelo organizovanog kriminala u vezi s krivičnim djelom carinske prevare i drugim krivičnim djelima. Tužilaštvo je u prijedlogu za određivanje pritvora zatražilo da se apelantu i njegovom braniocu uskrate dokazi iz kojih proizlazi osnovana sumnja o počinjenju navedenih krivičnih djela. Sud BiH je zaključio da je, u ovoj fazi postupka, Tužilaštvo uz prijedlog dostavilo dovoljno dokaza o postojanju osnovane sumnje da je apelant počinio krivična djela koja su mu stavljena na teret. Kao posebni pritvorski razlog navedena je mogućnost utjecaja na svjedoke jer „predočeni dokazi ukazuju na činjenicu da se radi o obimnoj

istrazi koja osim apelanta obuhvata više osumnjičenih i apelant bi boravkom na slobodi mogao utjecati na svjedoke ili saučesnike“. Što se tiče apelantovog prigovora da je njemu i njegovim braniocima uskraćen uvid u dokaze na kojima se zasniva postojanje osnovane sumnje, Sud je obrazložio kako je Zakonom o krivičnom postupku BiH (ZKP) propisano da se braniocu može uskratiti pravo da razmatra spise i da razgleda pribavljene predmete čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage. Sud je ocijenio da je Tužilaštvo dostavilo dokaze koji su bitni za procjenu zakonitosti pritvora i da bi dostavljanje tih dokaza Odbrani moglo dovesti u opasnost cilj istrage, sigurnost osoba koje su dale iskaz pred Tužilaštvom i njihovih porodica, a tim izjavama se apelant i ostali osumnjičeni terete za krivična djela. Apelantova žalba protiv ovog rješenja je odbijena.

Apelant se žalio na kršenje prava iz člana 5 stav 1(c) i stavovi 2 i 3, te na pravo iz članova 6, 13 i 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska konvencija).

Odluka

Ustavni sud je zaključio da u konkretnom slučaju nije prekršeno pravo iz člana 5 Evropske konvencije time što apelantu i njegovim braniocima nije dopušten uvid u sve dokaze Tužilaštva, zato što je to učinjeno radi zaštite cilja i vođenja obimne istrage kojom je bio obuhvaćen veći broj osumnjičenih lica i svjedoka, i to u fazi postupka u kojoj se odlučuje o osnovanosti pritvora a ne krivice. Također, Ustavni sud je zaključio da je Sud BiH na zadovoljavajući način obrazložio kako postojanje osnovane sumnje, tako i postojanje posebnog pritvorskog razloga, kao i da je, nakon podnošenja apelacije, Sud BiH ponovo procijenio uslove za produženje mjere pritvora ili izricanje druge mjere, pa je apelantu ukinuo pritvor i izrekao mjeru zabrane.

Navode o kršenju prava na pravično suđenje Ustavni sud je odbacio kao preuranjene, budući da u ovoj fazi krivični postupak protiv apelanta nije bio okončan.

Praksa Evropskog suda na koju se u ovoj odluci pozvao Ustavni sud: *Brandstetter protiv Austrije* (28.08.1991. godine), *Garcia Alva protiv Njemačke* (13.02.2001. godine), *Lamy protiv Belgije* (1989. godine), *Niedbala protiv Poljske* (2000. godine), *Trzaska protiv Poljske* (11.07.2000. godine) i *Ilijkov protiv Bugarske* (26.07.2001. godine)

2. AP 1971/11 – pritvor, postojanje osnovane sumnje, uznemirenje javnosti, kršenje

Činjenice i apelacioni navodi

Rješenjem Kantonalnog suda u Tuzli (Kantonalni sud), apelantu i drugim osumnjičenim u istom postupku određen je pritvor zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja (u vezi sa zapošljavanjem u KPZ-u Tuzla ostalim osumnjičenim, a apelantu u vezi s poslovanjem firme u sastavu KPZ-a Tuzla) i zbog postojanja posebnog pritvorskog razloga, uznemirenja javnosti. U obrazloženju posebnog pritvorskog razloga u odnosu na prvoosumnjičenog Sud je naveo kako je uzeo u obzir, između ostalog, i to da je „djelo vršeno u kontinuitetu“ i da je „počinjeno na bezobziran način korištenjem teških imovinskih prilika svjedoka i njihovih porodica, što stvara utisak kod građana da se mogu zaposliti jedino oni koji imaju novac [...]“ Osim toga, Sud je naveo i da su „djela učinjena iskorištavanjem jedne od najosjetljivijih egzistencijalnih potreba – zaposlenje čovjeka, zatim da se na takav način zapošljavanje događa u ustanovi za izdržavanje kazne zatvora“, te da se radi o „krivičnim djelima učinjenim u vanrednim okolnostima koje ih razlikuju od drugih krivičnih djela iste vrste i koje ta djela čine posebno teškim, tako da bi puštanje osumnjičenih na slobodu rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda.“

Apelant se žalio na kršenje članova 5 i 6 Evropske konvencije. U odnosu na član 5, apelant je smatrao da nisu bili ispunjeni ni uslovi u odnosu na postojanje osnovane sumnje da je počinio krivično djelo,

nitni posebni uslovi za određivanje pritvora zbog uznemirenja javnosti.

Odluka

U odnosu na član 5 stav 1(c) Evropske konvencije Ustavni sud je zaključio da su apelantovi navodi o tome da nije utvrđeno postojanje osnovane sumnje neosnovani. Međutim, u odnosu na postojanje uslova za određivanje pritvora po osnovu uznemirenja javnosti, Ustavni sud je zaključio da Kantonalni sud nije ukazao na stvarno postojanje takvih okolnosti iz kojih bi proizlazilo da bi puštanjem osumnjičenih na slobodu zaista bio narušen javni red, odnosno da postoji stvarna prijetnja narušavanju javnog reda. Stoga je zaključio da je prekršeno apelantovo pravo iz člana 5 stav 3 Evropske konvencije.

Navode o kršenju prava na pravično suđenje Ustavni sud je odbacio kao preuranjene, budući da u ovoj fazi krivični postupak protiv apelanta nije bio okončan.

Praksa Evropskog suda na koju se u ovoj odluci pozvao Ustavni sud: *Fox, Campbell i Hartley protiv UK* (30.08.1990. godine), *O'Hara protiv UK* (16.10.2001. godine) i *Letellier protiv Francuske* (26.6.1991. godine).

Član 6 Evropske konvencije

1. AP 839/12 – autonomija vjerske zajednice (nedopustivo *ratione materiae*)

Činjenice i apelacioni navodi

Apelant je službenik Islamske vjerske zajednice. Tužbom u parničnom postupku apelant je tražio da Sud presudom utvrdi da je završetkom četiri razreda Gazi Husrev-begove medrese u školskoj 1959./60. godini stekao III stepen stručne spreme i da obaveže Rijaset Islamske zajednice BiH da mu nadoknadi štetu nastalu umanjenjem isplate mjesečnih iznosa plaće. Pravosnažnom presudom Općinskog suda u Sarajevu apelantova tužba je odbačena zbog apsolutne nenadležnosti suda. Općinski, a kasnije u žalbenom postupku i Kantonalni sud su obrazložili da se u ovom sporu radi o odnosu vjerske zajednice i člana vjerske zajednice, za šta po članu 1. Zakona o parničnom postupku i članu 11. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH sudovi nisu nadležni.

Apelant se žalio na kršenje prava iz člana 6 Evropske konvencije i prava iz člana 1 Protokola br. 1 uz Evropsku konvenciju.

Odluka

Ustavni sud je apelaciju odbacio kao *ratione materiae* inkompatibilnu s Ustavom Bosne i Hercegovine. Naime, Ustavni sud je zaključio da se u konkretnom slučaju nije radilo o utvrđivanju apelantovih građanskih prava i obaveza u smislu člana 6 Evropske konvencije, te da bi miješanje sudova u pitanja koja je apelant postavio tužbom bilo suprotno principu autonomije i nezavisnosti vjerske zajednice garantirane Evropskom konvencijom.

Praksa Evropskog suda na koju se u ovoj odluci pozvao Ustavni sud: *Ahtinen protiv Finske* (23.09.2008. godine) i *Duda i Dudova protiv Češke Republike* (30.01.2001. godine)

2. AP 1655/11 – član 6, zakonitost dokaza, nema kršenja; član 8, pravo na privatni život, nema kršenja

Činjenice i apelacioni navodi

U ovom predmetu apelaciju su podnijeli apelant i apelantica protiv pravosnažne presude Suda BiH

kojom su proglašeni krivim i osuđeni za krivično djelo organizovanog kriminala u vezi s krivičnim djelom krijumčarenja lica, a apelantica i za krivično djelo pranja novca. Tokom postupka apelanti su, između ostalog, prigovorili da su određeni dokazi koji su pribavljeni iz Republike Hrvatske (RH) – diskovi sa sadržajima presretnutih telefonskih razgovora apelantata i izvještaji prikriivenih istražitelja, pripadnika MUP-a RH koji nisu saslušani na glavnom pretresu – nezakoniti. Sud BiH je odbio ovaj prigovor, obrazloživši da su ti dokazi pribavljeni na način propisan zakonima RH i na osnovu naloga nadležnog suda. Osim toga, Sud je odbio i prigovor da je način na koji su dokazi dostavljeni Sudu BiH nezakonit, jer iako ti dokazi nisu dostavljeni diplomatskim putem, nego direktno iz nadležnog suda RH u Tužilaštvo BiH, ta procedura je bila u skladu s Protokolom o saglasnosti u ostvarivanju međusobne saradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala (Protokol). Sud BiH je odbio i prigovor da nije bilo sudske naredbe da operateri BH Telecoma dostave listinge poziva za optužene, uz obrazloženje da se nije radilo o posebnoj istražnoj radnji za koju bi trebala naredba Suda, već da je tražen samo podatak iz evidencije telekom operatera, za šta je postojala naredba Tužilaštva.

Apelanti su se žalili na kršenje prava iz člana 6 Evropske konvencije, između ostalog zato što su osporene presude zasnovane na nezakonito pribavljenim dokazima. Iz istog razloga, apelanti su naveli i da im je prekršeno pravo iz člana 8 Evropske konvencije.

Odluka

Ustavni sud je zaključio da su neosnovani navodi o kršenju prava iz člana 6 Evropske konvencije zato što je Sud BiH u oba stepena detaljno razmotrio prigovore apelantata o nezakonitosti dokaza i jasno obrazložio zašto te prigovore smatra neosnovanim, a da apelanti nisu iznijeli nikakve druge, osnovane argumente u korist tvrdnje da se radilo o nezakonitim dokazima. Osim toga, Ustavni sud je utvrdio i da se osuđujuće presude ne zasnivaju isključivo na tim, već i na drugim provedenim dokazima. Također, Ustavni sud je odbio i tvrdnje o kršenju prava iz člana 8 Evropske konvencije, zato što je zaključio da je miješanje u apelantovo pravo bilo u skladu sa zakonom, da je imalo legitiman cilj (sprečavanje i otkrivanje krivičnog djela i zaštita prava drugih), kao i da je nesporno „da u okolnostima konkretnog slučaja interesi šire društvene zajednice [...] pretežu nad apelantovim pojedinačnim interesima da se bez uplitanja države koristi pravima garantiranim navedenim odredbama.“

Praksa Evropskog suda na koju se pozvao Ustavni sud: *Schenk protiv Švicarske* (12.07.1988. godine) u odnosu na član 6, te *Klass i drugi protiv Njemačke* (6.09.1978. godine), *Malone protiv UK* (2.08.1984. godine), *Lambert protiv Francuske* (24.08.1998. godine) i *Lüdi protiv Švicarske* (15.06.1992. godine)

3. AP 2062/11 – oduzimanje imovinske koristi od trećih lica u krivičnom postupku, kršenje

Činjenice i apelacioni navodi

Apelanti su osobe od kojih je, na osnovu pravosnažne presude donesene u krivičnom postupku protiv trećeg lica, oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom. U toku postupka apelanti su pred Sudom saslušani u svojstvu svjedoka Odbrane, pa su, kako je u presudama navedeno, „ispitani prema pravilima direktnog i unakrsnog ispitivanja“. Apelanti su u žalbi protiv prvostepene presude naveli da smatraju da im je prekršeno pravo na odbranu, ali da je Vrhovni sud FBiH (Vrhovni sud) taj žalbeni prigovor odbio uz obrazloženje da apelanti nisu bili optuženi za krivično djelo u konkretnom predmetu, pa da je jasno da se „pravo na odbranu odnosi samo na optuženog, a ne i na osobe od kojih se oduzima imovina pribavljena krivičnim djelom“. Apelanti su, kako su sudovi utvrdili, svojim radnjama omogućili optuženom da počini krivično djelo, te je na njih prenesena imovinska korist „o čemu su apelanti, po prirodi stvari, imali potrebna saznanja“. Osim toga, apelanti su već u žalbi istakli da je Kantonalni sud u Sarajevu (Kantonalni sud) bio, u skladu sa ZKP-om, u obavezi da prekine glavni pretres i pozove osobu na koju je imovinska korist prenesena ukoliko se tokom glavnog

pretresa utvrdi da oduzimanje imovinske koristi dolazi u obzir. Apelanti su se žalili na kršenje prava iz člana 6 Evropske konvencije i prava iz člana 1 Protokola br. 1 uz Evropsku konvenciju.

Odluka

Ustavni sud je utvrdio kršenje prava iz člana 6 Evropske konvencije zato što je zaključio da apelanti nisu, prije saslušanja u svojstvu svjedoka, posebno upozoreni na mogućnost da, kao osobe od kojih postoji mogućnost oduzimanja imovinske koristi, imaju pravo da predlažu dokaze i da ispituju optuženog, ostale svjedoke i vještake, niti je glavni pretres prekinut kada je Sud ocijenio da postoji mogućnost da se od apelanata oduzme imovinska korist. S obzirom na zaključak o kršenju prava na pravično suđenje, Ustavni sud je smatrao da nije potrebno posebno razmatrati navode o kršenju prava na imovinu iz člana 1 Protokola br. 1.

4. AP 3364/10 – pravo na odbranu, zakonitost dokaza, prihvatanje izmijenjenih iskaza svjedoka, kršenje

Činjenice i apelacioni navodi

Apelant je presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu proglašen krivim za krivično djelo neovlaštene proizvodnje i prometa opojnih droga i za krivično djelo neovlaštene proizvodnje i prometa oružja ili eksplozivnih materija, pa mu je, nakon usvajanja žalbe Tužilaštva u žalbenom postupku, presudom Vrhovnog suda Republike Srpske konačno izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 2 godine i 10 mjeseci.

Apelant se žalio da mu je prekršeno pravo iz člana 6 Evropske konvencije zato: 1) što je 12 dana bio u pritvoru bez postavljenog branitelja – pravo na odbranu; i 2) što je presuda zasnovana isključivo na nezakonitim dokazima, i to: a) da u spisu ne postoji dokaz da je pretres apelantovih prostorija izvršen na osnovu naredbe Suda; b) da zapisnik o otvaranju, vizuelnom pregledu i vaganju privremeno oduzetih predmeta (zapisnik o pregledu oduzetih predmeta) predstavlja nezakonit dokaz zato što je ta procesna radnja obavljena suprotno zakonu; i c) da je presuda protiv njega zasnovana na iskazima svjedoka koji su dati pod prinudom.

Odluka

Ustavni sud je utvrdio kršenje prava iz člana 6 Evropske konvencije, prvo, zato što je utvrdio da je pretres izvršen na temelju naredbe dobijene na osnovu usmenog zahtjeva kojem nije slijedio zapisnik koji je sudija za prethodni postupak bio dužan napisati na zakonom propisani način. Stoga su tako pribavljeni dokazi nezakoniti i ne mogu se koristiti u dokaznom postupku. Osim toga, Ustavni sud je zaključio da su osnovani i apelantovi navodi da je zapisnik o pregledu oduzetih predmeta nezakonit dokaz, zato što nadležni tužitelj nije poštovao proceduru propisanu zakonom, a i dokazi u pitanju su pribavljeni na nezakonit način. Što se tiče iskaza svjedoka i navodne prisile, Ustavni sud je zaključio da su ti navodi neosnovani, jer u tom pravcu apelant nije pružio nikakve relevantne dokaze, a presude su zasnovane i na drugim provedenim dokazima.

Praksa Evropskog suda na koju se pozvao Ustavni sud: *Schenk protiv Švicarske* (12.07.1988. godine).

Član 7 Evropske konvencije

1. AP 556/12 – primjena blažeg zakona u predmetima ratnih zločina, kršenje

Činjenice i apelacioni navodi

Apelant je pravosnažnom presudom Suda BiH proglašen krivim za krivično djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, pa je, primjenom Krivičnog zakona BiH (KZ BiH), osuđen na kaznu za-

tvora u trajanju od 10 godina. U odnosu na pitanje primjene materijalnog zakona, Sud je utvrdio da je KZ bivše SFRJ, koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja krivičnog djela, propisivao ratni zločin protiv ratnih zarobljenika kao posebno krivično djelo. Međutim, Sud je obrazložio da je u BiH 2003. godine stupio na snagu novi krivični zakon, KZ BiH, u kojem je također propisano isto djelo, pa da je stoga potrebno uporediti relevantne odredbe ranijeg i novog zakona. Dalje, Sud je zaključio da je prema ranijem zakonu za ovo krivično djelo bila zapriječena kazna od najmanje 5 godina zatvora ili smrtna kazna, a da je po novom zakonu propisana kazna zatvora od najmanje 10 godina ili kazna dugotrajnog zatvora. Sud je obrazložio da bi, posmatrajući propisani minimum kazne, blaži bio raniji zakon, a da bi s aspekta maksimalne kazne, apelantu po ranijem zakonu bilo moguće izreći i smrtnu kaznu, dok bi po novom zakonu za isto djelo kao maksimum mogla biti izrečena kazna dugotrajnog zatvora. Na osnovu takve analize, Sud je zaključio da je u konkretnom slučaju blaži KZ BiH, pa je taj zakon i primijenio.

Apelant se pozvao na kršenje članova 6, 7, 13 i 14 Evropske konvencije i člana 1 Protokola br. 12 uz Evropsku konvenciju.

Odluka

Ustavni sud je zaključio da je ovakvom odlukom prekršeno pravo iz člana 7 Evropske konvencije. Nakon svestrane analize ovog pitanja, Ustavni sud je zaključio da „konkretni predmet pokreće pitanje određivanja blažeg zakona s aspekta minimalne a ne maksimalne kazne“, zato što apelantu nije izrečena kazna za teži, već za lakši oblik krivičnog djela. Stoga je Ustavni sud zaključio da bi za apelanta bio blaži raniji zakon.

U odnosu na član 6 Ustavni sud je, nakon detaljne analize, zaključio da „u okolnostima konkretnog slučaja ne postoji ništa što bi uputilo na zaključak da su povrijeđena apelantova prava zagarantirana članom 6 stavke 1, 2 i 3(d) Evropske konvencije.“

Praksa Evropskog suda na koju se pozvao Ustavni sud: *Maktouf i Damjanović protiv BiH* (18.07.2013. godine).

Član 11 Evropske konvencije

1. AP 1020/11 – pravo LGBT članova na okupljanje, efektivna istraga, kršenje

Činjenice i apelacioni navodi

Apelant je „Udruženje Q za promociju i zaštitu kulture, identiteta i ljudskih prava *queer* osoba“ iz Sarajeva. Od početka 2008. godine intenzivno je radio na pripremi i održavanju prvog *Sarajevo Queer Festivala*, a planirano vrijeme održavanja Festivala poklapalo se s posljednjom četvrtinom ramazanskog posta. Odmah nakon najava Festivala u nekim medijima su se pojavili članci u kojima je apelant optužen da se „igra s vjerskim osjećajima Bošnjaka“, a svuda po gradu mogli su se vidjeti uvredljivi poster. Također, apelantovi članovi primali su prijeteće putem telefona, e-maila, a putem društvenih mreža pozivano je na nasilje prema njima. Visoki politički, vjerski i državni dužnosnici i druge javne ličnosti putem medija su otvoreno izražavali negativne stavove prema održavanju Festivala, kao i prema bilo kakvom javnom istupu i promociji ove populacije. Na dan otvaranja Festivala, uprkos prisustvu policije, došlo je i do fizičkog nasilja prema učesnicima od strane grupe protivnika, nakon čega je apelant otkazao nastavak Festivala. Apelant je sve prijeteće koje su njegovi članovi primali prije, tokom i nakon Festivala redovno prijavljivao policiji. Policijska uprava je kasnije podnijela prekršajne prijave protiv određenih lica zbog narušavanja javnog reda i mira na dan otvaranja Festivala i krivičnu prijavu protiv određenih lica zbog krivičnih djela u vezi s upućenim prijateljima i pozivom na nasilje. Također, policijska uprava je pokrenula disciplinski postupak protiv četiri policijska službenika zbog propusta koji su učinjeni na dan otvaranja Festivala. Iako su prvobitno proglašeni krivim za težu povredu službene dužnosti i izrečene su im sankcije, naknadno

su oslobođeni odgovornosti. Tužilaštvo nikada nije otvorilo istragu po prijavi koju su primili od policije.

Apelant se pozvao na pozitivne obaveze države i naveo da su, zbog propusta javnih vlasti da osiguraju skup, kao i da provedu efektivnu istragu u otkrivanju i procesuiranju organizatora i inicijatora nasilja koje se dogodilo, njegovim članovima i simpatizerima povrijeđena prava iz članova 3, 8, 11, 13 i 14 Evropske konvencije. Apelant je istakao da je, uprkos svemu što je preduzeo kao udruženje, javna vlast bila i ostala neučinkovita kako u sprečavanju nasilja nad članovima i simpatizerima Udruženja, tako i u provođenju djelotvorne istrage, otkrivanja i sankcionisanja onih koji su se govorom mržnje te fizičkim nasiljem obračunali s apelantovim pripadnicima.

Odluka

Ustavni sud je u dijelu dopustivosti: 1) proglasio nedopustivom apelaciju „u dijelu koji se tiče povrede navedenih prava apelantovih članova i simpatizera jer ju je podnijelo neovlašteno lice“ (st. 64-77); 2) proglasilo apelaciju *ratione materiae* nedopustivom u odnosu na članove 3 i 8 Evropske konvencije, jer te odredbe štite fizička, a ne pravna lica, pa se apelant ne može žaliti na kršenje tih prava (st. 78-85); i 3) u odnosu na navode o kršenju prava iz člana 11 i članova 13 i 14 Evropske konvencije, Ustavni sud je apelaciju proglasio dopustivom.

U meritumu odluke, Ustavni sud je zaključio da je u konkretnom slučaju prekršeno apelantovo pravo iz člana 11 Evropske konvencije zato što su „javne vlasti propustile da preduzmu razumne i prikladne mjere kako bi spriječile sukob između pristalica i protivnika Festivala, kao i pojedinačne napade na učesnike Festivala koji su uslijedili nakon toga“. Također, Ustavni sud je zaključio da su određene istražne radnje u vezi s prijetnjama preduzete i prekršajni postupci vođeni tek nakon što je do nasilja došlo. Ustavni sud je ukazao i da Krivičnim zakonom FBiH nije regulisan zločin iz mržnje kao krivično djelo, pa je zaključio da javna vlast nije osigurala jasan pravni okvir „u kojem će pomiriti različite interese u svrhu preventivnog djelovanja i odvracanja od činjenja ovakvih ili sličnih djela“. S obzirom na zaključak o kršenju prava iz člana 11, Ustavni sud je zaključio da nema potrebe posebno ispitati navode o kršenju prava iz članova 13 i 14 Evropske konvencije.

Praksa Evropskog suda na koju se pozvao Ustavni sud: *Smits, Kleyn, Mettler Toledo B.V. al., Raymakers, Vereniging Landelijk Overleg Betuweroute i Van Helden protiv Holandije* (3.05.2001.); *Stichting Mothers of Srebrenica i drugi protiv Holandije* (11.06.2013.); *Van Melle i drugi protiv Holandije* (29.09.2009.); *Ada Rossi i drugi protiv Italije* (2008.); *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu protiv Rumunije* (17.07.2014.); *Association des amis de Saint-Raphaël et de Fréjus protiv Francuske* (29.02.2000.); *Verein "Kontakt-Information-Therapie" (KIT) protiv Austrije* (12.10.1988.); *Dudgeon protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (22.10.1981.); *Laskey, Jaggard i Brown protiv UK* (19.2.1987.); *Ouranio Toxo i drugi protiv Grčke* (20.10.2005.); i *Özgür Gündem protiv Turske* (16.3.2000.).